

flerproducentmodell monituottajuusmalli

Sektordirektöerna / sektorijohtajat

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Hej, hur kan jag hjälpa dig? Hei, kuinka voin auttaa?

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

MISSION MISSIO

Vi arbetar verkningsfullt tillsammans med människorna i vårt område för att erbjuda trygghet, funktionsförmåga och välmående på två språk.
Luomme vaikuttavasti turvaa, toimintakykyä ja hyvinvointia kahdella kielellä yhdessä alueemme ihmisten kanssa.

VISION VISIO

Vår befolkning är den mest välmående och har den bästa funktionsförmågan i Finland.

Väestömme on Suomen hyvinvoivin ja toimintakykyisin.

MÅL TAVOITTEET

Säkerhet och kvalitet av toppklass i Norden.
Turvallisuus ja laatu Pohjoismaiden huippua.

De bästa välfärdsanställda i Finland.
Suomen parhaat hyvinvointityöntekijät.

Resurserna används verkningsfullt.
Resurssit käytetään vaikuttavasti.

Från människa till människa – Ihmiseltä ihmiselle

VÄRDERINGAR ARVOT

Jämställdhet och jämlikhet – Yhdenvertainen ja tasa-arvoinen

Framåtblickande och ansvarsfull – Eteenpäin katsova ja vastuullinen

Strategikarta

Vår befolkning är den mest välmående och har den bästa funktionsförmågan i Finland

MÅL	Säkerhet och kvalitet av toppklass i Norden	Finlands bästa välfärdsanställda	Resurserna används verkningsfullt	
VÄRDELÖFTE TILL KUNDERNA	Kunden kommer alltid först Kvalitet 24/7	Vi hjälper dig att upprätthålla ditt välmående och att hjälpa dina närstående Sammanjämkad och hållbar servicehelhet	Vi finns nära tillhands när du behöver oss Ärenden framskrider på en gång	
PROCESSER	Familjecentret Proaktiv analytik Digitala tjänster	Identifiering och bedömning av service- och vårdbehov Stärkande av psykosociala tjänster	Multiprofessionell servicehandledning och case management Förebyggande rådgivning och service Ekonomiskt, socialt och ekologiskt ansvarsfull	Ibrukttagande av välfärdsteknologi Vård- och servicestig för geriatriska patienter
RESURSER OCH KOMPETENS	Respekt för mångfald Personaltillgång och personalthållbarhet	Fungerande moderna arbetsredskap och digital mogenhet Engelska till tredje språk	Resurstilldelning för FUI-verksamhet Stödstig för anställda En öppen och jämförbar kostnadsredovisningsmodell tas i bruk	Nya resurser, roller och arbetsfördelningssätt Evidens- och kunskapsbaserad verksamhet Samarbete med företag och föreningar

En rätt dimensionerad och kompetent personal gör det möjligt att upprätthålla ett högklassigt nätverk med två- och flerspråkiga tjänster

Strategiakartta

Väestömme on Suomen hyvinvoivin ja toimintakykyisin

TAVOITTEET	Turvallisuus ja laatu Pohjoismaiden huippua	Suomen parhaat hyvinvointityöntekijät	Resurssit käytetään vaikuttavasti		
ASIAKAS- ARVOLUPAUS	Asiakas aina ensin Laatua 24/7	Tuemme sinua ylläpitämään hyvinvointiasi ja auttamaan läheisiäsi	Yhteensovitettu ja kestävä palvelukokonaisuus	Olemme lähellä kun tarvitset meitä	Asiat eteenpäin yhdellä yhteydenotolla
PROSESSIT	Perhekeskus Digipalvelut Ennakoiva analytiikka	Palvelun ja hoidon tarpeen tunnistaminen ja arviointi Moniammatillinen palveluohjaus ja case management	Asiakkaan osallistaminen hoidon ja palvelun eri vaiheissa Psykososiaalisten palveluiden vahvistaminen	Ennaltaehkäisevä neuvonta ja palvelut Hyvinvointiteknologian käyttöönotto	Geriatrinen potilaiden hoito- ja palvelupolku Taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen vastuullisuus
RESURSSIT JA OSAAMINEN	Monimuotoisuuden kunnioittaminen Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys	Englanti kolmanneksi kieleksi Toimivat modernit työvälineet ja digikypsyys Oikein mitoitettu, osaava henkilöstö mahdollistaa laadukkaan kaksi- ja monikielisten palvelujen verkoston	Työntekijöiden tukipolku TKI-toiminnan resursointi	Avoimen ja vertailtavissa olevan kustannuslaskentamallin käyttöönotto	Uudet resurssit, roolit ja työn jako Näyttöön ja tietoon perustuva toiminta Yhteistyö yritysten ja yhdistysten kanssa

STRATEGIHIERARKI

Välfärdsområdets strategi

Servicestrategi

Regional välfärdsplan

Modell för
fler-
producent
samarbete

Plan för
nätverket av
service

Vb. Övriga planer
- Integration
- funktionsfärmåga
- delaktighet

Övriga styrdokument

- Servicenivåbeslut
- Personalpolitik
- kommunikationsprogram
- Jämnställdshets- o likabehandlings plan
- Fastighets- och utrymmesstrategi
- Ägasyrning etc.

Regionla
plan för
barn och
ungas
välfärd

Plan för att
främja arbets-
och funktions-
förmåga

Plan för
äldres
välbefinn
ande

Regional
elevvår-
plan

Servicestrategin och planen för
nätverket av service ersätter
den tidigare anordnandeplanen

STRATEGIAHIERARKIA

Hyvinvointialueen strategia

Palvelustrategia

Alueellinen
hyvinvointisuunnitelma

Monituotta-
juusmalli

Suunnitelma
palvelujen
verkosta

Vb. Muita
suunnitelmia

- Kotouttaminen
- Työ- ja toimintakyky
- Osallisuus

Muita ohjaavia dokumentteja:

- Palvelutasopäätös
- Henkilöstöpolitiikka
- Viestintäsuunnitelma
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-suunnitelma
- Kiinteistö- ja toimitilastrategia
- Omistajaohjaus. ym

Alueellinen
lasten ja
nuorten
hyvinvointi-
suunnitelma

Työ- ja
toimintakykyä
edistävä
suunnitelma

Ikäihmisten
hyvinvointi-
suunnitelma

Alueellinen
opiskelija-
terveyden-
huollon
suunnitelma

Palvelustrategia ja palvelujen
verkkosuunnitelma korvaa
aiemman järjestämissuunnitelman

Juridisk styrning

- Lag om privat socialservice (922/2011)
- Lag om privat hälso- och sjukvård (152/1990)
- Lag om välfärdsområden (611/2021)
  - Ett välfärdsområde kan på basis av ett avtal anskaffa social- och hälsovårdstjänster för en kund av en privat tjänsteproducent om det behövs för att uppgifterna ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt.
  - Verksamhet som kräver myndighetsbeslut kan inte vara köptjänst
- Lag om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) 12 kap. Social- och hälsovårdstjänster samt andra särskilda tjänsteupphandlingar
- Lag om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009)

Juridinen ohjaus

- Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)
- Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990)
- Laki hyvinvointialueesta (611/2021)
  - Hyvinvointialue voi hankkia asiakkaille annettavia sosiaali- ja terveystalveluja yksityiseltä palveluntuottajalta sopimukseen perustuen, jos palvelujen hankkiminen on tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.
  - Toiminta joka vaatii virkamiespäätöksiä ei voi olla ostopalvelua
- Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) luku 12, Sosiaali- ja terveystalvelut sekä muut erityiset palveluhankinnat
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseleleistä (569/2009)

Anskaffningsalternativ, köp av kundtjänster

- Servicesedel
  - Användaren får välja en av välfärdsområdet godkänd servicesedelproducent, avtal mellan serviceproducenten och användaren
  - Alltid valfritt att använda servicesedel
- Dynamisk upphandling
  - påminner om ramavtal, men nya serviceproducenter kan ansluta sig regelbundet eller fortlöpande
  - klienten styrs till en viss serviceproducent
- Direkt valfrihet
  - Val av primär- och specialsjukvård sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen
  - Val i enlighet med avtal mellan välfärdsområdena
- Sambolag
  - Välfärdsområdet, bolaget och ev andra aktörer äger gemensamt
- Personlig budget
  - Klienten beviljas en viss summa och får själv välja vilken service hen köper
- Betalningsförbindelse: enstaka tjänster, behöver om möjligt basera sig på avtal
- Tillgången på privata och tredje sektorns serviceproducenter varierar stort inom området

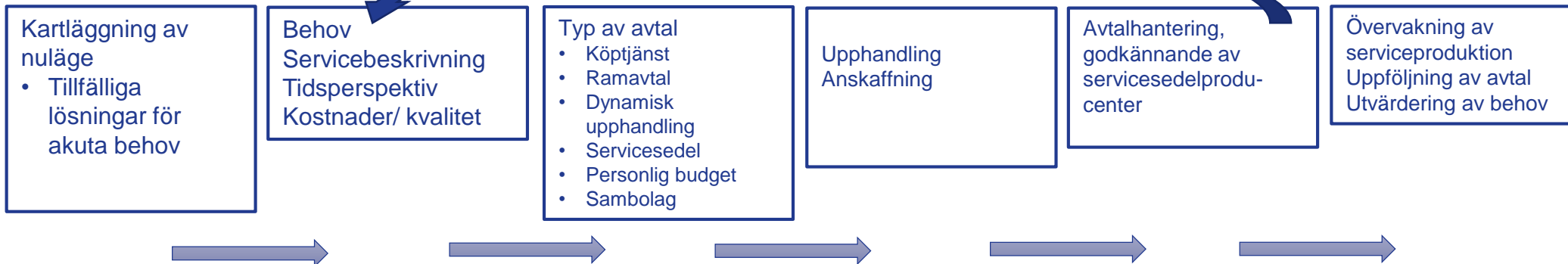
Hankintavaihtoehdot, asiakaspalvelujen ostot

- Palveluseteli
    - Käyttäjä saa valita hyvinvointialueen hyväksymän palvelusetelituottajan, sopimus palvelujen tuottajan ja käyttäjän välillä.
    - Palvelusetelin käyttäminen on aina vapaaehtoista.
  - Dynaaminen hankinta
    - puitesopimuksia muistuttava, mutta uusia palveluntarjoajia voi liittyä säännöllisesti tai jatkuvasti
    - asiakas ohjataan tietyn palveluntarjoajan puoleen
  - Suora valinnan vapaus
    - Perus- ja erityisterveydenhuollon valinta terveys- ja sairaanhoitolain mukaisesti
    - Valinta hyvinvointialueiden välisten sopimusten mukaisesti
  - Yhteisyritys
    - Hyvinvointialue, yritys ja muut toimijat omistavat yhdessä
- Henkilökohtainen budjetti
- Asiakkaalle myönnetään tietty summa ja hän saa itse valita, mitä palveluita sillä ostaa.
- Maksusitoumus: yksittäiset palvelut, mahdollisuuksien mukaan sopimuksen mukaan
  - Yksityisen ja kolmannen sektorin palvelujen tuottajien saatavuus vaihtelee paljon alueella.

Processen för köp av tjänster

Kvalitet; kvalitetskriterier, övervakning, mängd, innehåll i avtal
(sektordirektörer, kvalitetsdirektör, verksamhetsledning, resursledning)

Ansvar:

- Sektordirektörer

Ansvar:

- Sektordirektörer
- Verksamhetsdirektörer
- Resursdirektörer

Hör: företag, föreningar, invånare

Politiskt beslut

Ansvar:

- Sektorirektörer
- Verksamhetsdirektörer
- **Politiskt beslut**

Ansvar:

- Verksamhetsområdesdir,
- Upphandlingsenheten

Ansvar/Vastuu:

- Verksamhetsområdesdir,
- Upphandlingsenheten

Ansvar:

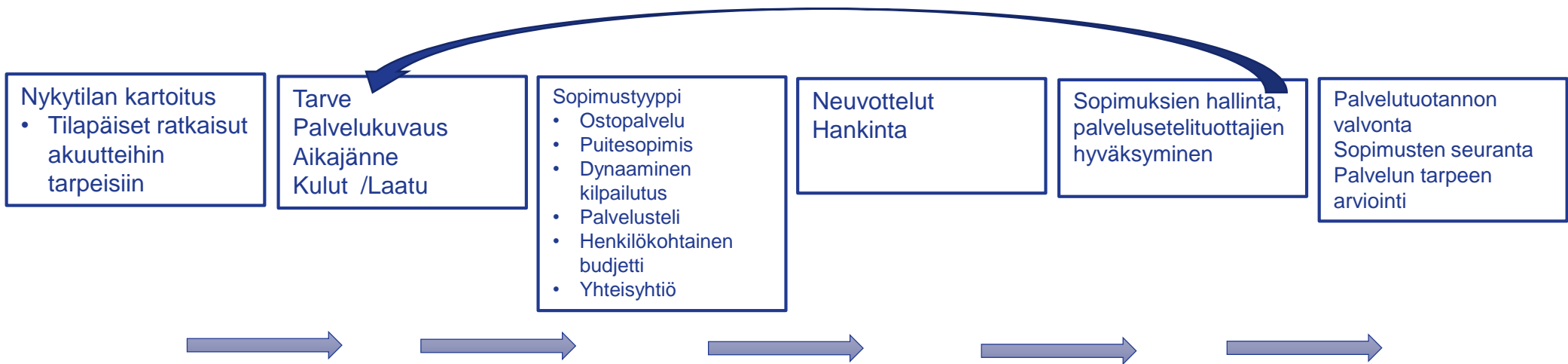
- Kvalitet och övervakning
- Verksamhetsområdesdir,
- Resursdirektörer
- Sektordirektörer

ÖVPH Strategi
ÖVPH Servicestrategi

Tillämpning av strategin

Palveluiden ostamisen prosessi

Laatu; laatukriteerit, valvonta, määrä, sopimuksien sisältö
(sektorijohtajat, laatujohtaja, toimialajohto, resurssijohto)

Vastuu:
• Sektorijohtajat

Vastuu:
• Sektorijohtajat
• Toimialajohtajat
• Resurssijohtajat

Kuuleminen: Yritykset, yhdistykset, asukkaat

Poliittinen päätös

Vastuu:
• Sektorijohtajat
• Toimialajohtajat
• **Poliittinen päätös**

Vastuu:
• Toimialajohtajat
• Hankintayksikkö

Vastuu:
• Toimialajohtajat
• Hankintayksikkö

Vastuu:
• Laatu- ja valvonta
• Toimialajohto
• Resurssijohtajat.
• Sektorijohtajat.

Kostnadsanalys - nuläge

- inom välfärdsområdet finns inte ännu heltäckande information om köptjänsternas storlek och kostnader
- stora kostnader som i tidigare organisationer varit externa köptjänster är nu egen verksamhet
  - förändras ytterligare 2023 när största delen av Kårkullas och ESKOOs verksamhet blir i egen regi
- endast få av de tidigare organisationerna har haft produktifierad verksamhet, så att man kan jämföra prisnivån mellan egen verksamhet och köptjänster

Kustannusanalyysi - nykytilanne

- Hyvinvointialueella ei ole vielä kattavasti tietoa ostopalveluiden määrästä ja kuluista.
- On suuria kustannuksia, jotka olivat aiemmissa organisaatioissa ulkoisia ostopalveluita, mutta jotka nyt ovat omaa toimintaa.
  - Muuttuu edelleen vuonna 2023, kun suurin osa Kårkullan ja Eskoon toiminnasta siirtyy meille.
- Vain joissakin aiemmissa organisaatioissa on ollut tuotteistettua toimintaa, niin että on voitu vertailla oman toiminnan ja ostopalveluiden hintatasoa.

Ekonomi

- För möjlighet till kostnadsjämförelse behöver övervältringskostnaderna för verksamheten beaktas de egna priserna
  - Viss volym på den egna verksamheten kan också behövas för att t.ex. klara jouransvar
- På köptjänsternas pris behöver övervältras kostnaderna för beviljande, uppföljning och övervakning, samt demokratikostnader
- Kostnadsredovisningen för den egna produktionen utvecklas till att vara mer transparent, så att beslutsfattarna har tillförlitlig information om prisernas jämförbarhet i olika tjänsteupphandlingsbeslut

Talous

- Jotta kustannuksia voitaisiin vertailla, toiminnan vyörytyskulut on huomioitava omissa hinnoissa.
  - Omassa toiminnassa voidaan tarvita tietty volyymi esim. päivystysvastuusta selviämiseksi.
- Ostopalveluiden hintaan on vyörytettävä myöntämisestä, seurannasta ja valvonnasta johtuvat kulut sekä demokratiakulut.
- Oman tuotannon kustannuslaskenta kehitetään avoimeksi, jotta päätöksentekijöillä on luotettavat tiedot hintojen vertailtavuuteen palvelujen hankintapäätöksissä

Strategi för flerproducentmodell 2022-25 Monituottajuusmallin strategia 2023-2025

Österbottens välfärdsområde / Pohjanmaan hyvinvointialue

Strategins omfattning

- Denna del omfattar köp av kundtjänster (köp av vård och service för medlemmarna i välfärdsområdet) samt köp av personaltjänster för social- och hälsovården och räddningsväsendet
- Företagshälsovård för befolkningen och välfärdsområdets personal samt stödtjänster utreds separat

Strategian laajuus

- Tämä osa käsittää asiakaspalveluiden oston (hoidon ja palvelujen osto hyvinvointialueen jäsenille) sekä henkilöstöpalveluiden oston sosiaali- ja terveydenhuollolle ja pelastustoimelle.
- Väestön ja hyvinvointialueen henkilöstön työterveyshuolto sekä tukipalvelut selvitetään erikseen.

Mål för modellen med flera producenter 2025

- En verksamhetsmodell för att planera strategiska servicehelheter har definierats och tagits i bruk
- En systematisk produktionssättsanalys används i alla serviceformer
- Upphandlingar förbereds på ett förutseende sätt och genomförs effektivt
- Helheter och metoder för kontroll har tydliggjorts
- Heltäckande metoder för avtalsstyrning och verksamhetsmodeller är i bruk
- En plan för modellen med flera producenter som uppdateras finns
- Valfärdsområdet har en stark roll i att bygga regionala marknader och nätverk och i att utveckla serviceinnovationer

Monituottajuusmallin tavoitteet 2025

- Toimintamalli strategisten palvelukokonaisuuksien suunnitteluun on määritetty ja käytössä
- Systemaattinen tuotantotapa-analyysi on käytössä kaikissa palveluissa
- Hankintojen valmistelu on ennakoivaa ja toteutus tehokasta
- Valvontakokonaisuus ja valvontamenetelmät on selkiytetty
- Kattavat sopimusohjauksen välineet ja toimintamallit ovat käytössä
- Suunnitelma monituottajuudesta tehty, päivitetään tarvittaessa
- Hyvinvointialueella on vahva rooli alueellisten markkinoiden ja verkostojen rakentamisessa sekä palveluinnovaatioiden kehittämisessä

Innehåll i flerproducentpolicyn

- Samarbete för befolkningens behov
- Typ av köptjänster
  - Servicesedlar
  - Dynamisk upphandling
  - Avtal
  - Möjlighet till personlig budgetering utreds
- Valfrihet för användaren
- Flerspråkighet
- Närservice
- Kvalitet
- Pris som principgrund
- Kunskap-vi vet vad vi köper och varför
- Serviceproducenterna är viktiga samarbetspartners

Monituottajuuspolitiikan sisältö

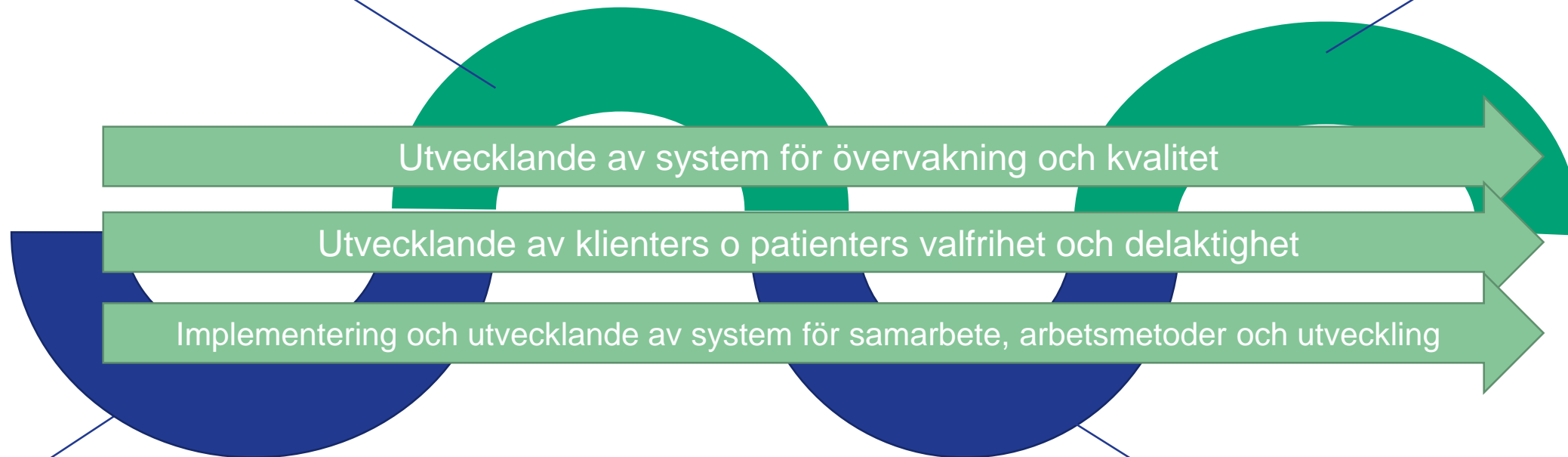
- Yhteistyötä väestön tarpeiden tyydyttämiseksi.
- Erilaisia ostopalveluita
  - Palvelusetelit
  - Dynaaminen hankinta
  - Sopimukset
  - Mahdollisuutta henkilökohtaiseen budjetointiin selvitetään
- Käyttäjän valinnanvapaus
- Monikielisyys
- Lähipalvelut
- Laatu
- Hinta periaateperustana
- Tieto - tiedämme mitä ostamme ja miksi
- Palvelujen tuottajat ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita

- 2023
  - Produktionssättsanalys
    - Uppföljning och utvärdering
    - Mätare för kostnadseffektivitet och effektivitet
  - Köptjänstanalysen fortsätter
  - Konkurrensutsättning där behov finns

- 2025
  - Strategi för flerproducentmodellen uppdateras
    - Från köp av prestationer till köp av effekt
    - Resultatersättning?

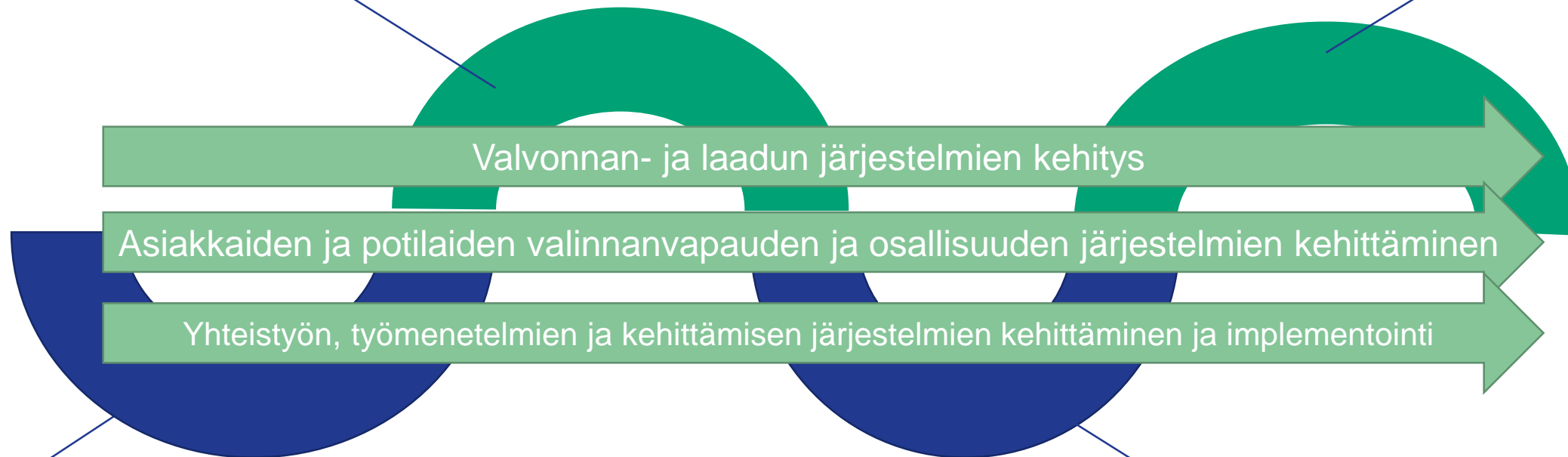
- 2022
  - behovsanalys
  - Process för hantering av köptjänster
    - Modellbottnar för avtal
    - System och regelböcker för servicesedlar
  - Flerproducentpolicy
  - Strategi för flerproducentmodell
  - Påbörjande av köptjänstanalys när avtal går ut
  - Politiskt beslut om SIB (äldre)
  - Upphandling/ Förnyande av brådskande avtal

- 2024
  - Klient och patientdatasystem för köptjänster
  - Utvärdering av möjligheterna till personlig budget
  - Ny behovsanalys

- 2023
  - Tuotantotapa-analyysi
    - Seuranta ja arviointi
    - Kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden mittarit
  - Ostopalveluanalyysi jatkuu
  - Kilpailutukset tarpeiden mukaan

- 2025
  - Monituottajusmallin strategia päivitetään
    - Suoritteiden ostamisesta vaikuttavuuden ostamiseen
    - Tulospalkkiot?

- 2022
  - Tarve-analyysi
  - Ostopalvelujen käsittelyn prosessi
    - Sopimuksien mallipohjat
    - Palvelusetelijärjestelmät ja -sääntökirjat
  - Monituottajuspolitiikka
  - Monituottajusmallin strategia
  - Ostopalveluanalyysi alkaa kun voimassaolevat sopimukset menevät umpeen
  - Poliittinen päätös SIB:stä (ikäihmiset)
  - Hankinnat / kiireellisten sopimuksien uusiminen

- 2024
  - Ostopalvelujen potilas- ja asiakastietojärjestelmä
  - Henkilökohtaisen budjetin mahdollisuuksien arviointi
  - Uusi tarve-analyysi

Nuläge

Mål

Upphandlingsprocessen

- Utgår från organisationens behov
- Organisationen saknar gemensamma principer
- Smidigheten och interaktionen varierar
- Konsekvensberäkningen bristfällig
- Variation i hur man gemensamt skapar innovationer
- Upphandlingsenheten har specialkunskap om upphandling, inte om verksamheten

- Utgår från befolkningens, inte endast organisationens, behov
- Interaktionen med marknaden blir bättre
- Klar strategi för modellen med flera producenter och gemensamma principer
- Dynamiska upphandlingar, mer användning av servicesedlar
- Konsekvensberäkningen är en naturlig del av konkurrensutsättningen

Interventioner

- I regel köpes en viss serviceprodukt eller ett visst produktionssätt (prestationer)
- Kunden kan inom viss service välja producent
- För interventioner betalar man i regel enligt prestationerna

- Till tillämpliga delar köpes ett resultat och inte en prestation. Ger serviceproducenten möjlighet att testa.
- Kunden får till tillämpliga delar frihet att välja producent för interventionen.

Mätare

- Gemensamma mätare tas sällan med i ändringar gällande välbefinnande och funktionsförmåga
- Mätarna för effektivitet är invecklade

- Enkla mätare som alla förstår
- Gemensamma mätare producerar relevant information om interventionen lyckats samt jämförelseinformation

Motivation

- Bonus-/sanktionsandelarna som baseras på effektiviteten är hyfsat små
- Skaffar prestationer, bonus enligt effektivitet för resultaten

- Skaffa effekter och effektivitet, inte verksamhet

Nykytila

Tavoite

Hankinta- prosessi

- Perustuu organisaation tarpeisiin
- organisaatiossa puuttuvat yhteiset periaatteet
- Sujuvuus ja vuorovaikutteisuus vaihtelee
- Vaikutusten laskenta puutteellinen
- Innovaatioiden yhteinen rakentaminen vaihtelee
- Hankeyksikössä hankinnan eikä toiminnan erityisosaamista

- Perustuu väestön, eikä vain organisaation, tarpeisiin
- Vuorovaikutteisuus markkinan kanssa paranee
- selkeä monituottajuusstrategia ja yhteiset periaatteet
- Dynaamiset hankinnat ja palvelusetelien käyttö yleistyvät
- Vaikuttavuuslaskenta luonnollinen osa kilpailutuksesta

interventiot

- Ostetaan pääsääntöisesti tiettyjä palvelutuotetta tai toimintotapaa (suoritteita)
- Asiakas voi jossain palveluissa valita tuottajan
- Interventioista maksetaan pääosin suoritteiden mukaan

- Ostetaan soveltavin osin tulos, eikä suorite, palvelutuottajalle mahdollisuus kokeilulle
- Asiakkaalle soveltuvien osien vapaus valita intervention tuottaja

mittarit

- Yhteisiä mittareita hyvinvointi- ja toimintakykymuutoksissa edellytetään harvoin
- Vaikuttavuusmittarit monimutkaisia

- Yksinkertaiset ja kaikkien ymmärtämät mittarit
- Yhteiset mittarit tuottavat relevanttia tietoa ko. intervention onnistumisesta sekä verrokkitietoa

kannusteet

- Vaikutuksiin perustuvat bonus / sanktio- osuudet ovat kohtuullisen pieniä
- Hankitaan suoritteita ja tuloksiin kytketään vaikutusperusteinen palkkio

- hankitaan vaikutuksia ja vaikuttavuutta, ei toimintaa

Långvariga samarbetspartners

- Bottenhavets hälsa
  - sambolag med Pihjalalinna
  - primärhälsovård
- Laihian hyvinvointi
  - sambolag med Pihjalalinna
  - Boende för äldre och personer med funktionshinder
- samarbete mellan välfärdsområdena
  - specialiserad sjukvård
    - universitetskliniker
    - mellersta Österbotten, övriga centralsjukhus
  - krävande socialvårdstjänster
    - västra Finlands samarbetsområde
- specialiserade enheter
  - Coxa, Orton

Pitkäaikaiset yhteistyökumppanit

- Selkämeren terveys
  - yhteisyhtiö Pihlajalinnan kanssa
  - perusterveydenhuolto
- Laihian hyvinvointi
  - yhteisyhtiö Pihlajalinnan kanssa
  - ikäihmisten ja vammaisten palvelukoti
- yhteistyötä hyvinvointialueiden kesken
  - erikoissairaanhoito
    - yliopistoklinikat
    - Keski Pohjanmaa, muut keskussairaalat
  - vaativat sosiaalihuollon palvelut
    - länsi Suomen yhteistyöalue
- erikoistuneet yksiköt
  - Coxa, Orton

Lagstadgad valfrihet (hälso- och sjukvårdslagen)

Icke brådskande vård (48 §):

- En person får välja vid vilken hälsocentral /hälsostation han eller hon vill få hälso- och sjukvårdstjänster
  - Valet kan göras när som helst, träder i kraft senast efter 3 veckor, och gäller för minst ett år
  - Gäller inte skol- och studerandehälsovård eller långvarig slutenvård
- Om en läkare eller tandläkare bedömer att en person behöver specialiserad sjukvård, får personen välja vilken behandlande verksamhetsenhet inom den kommunala specialiserade sjukvården han eller hon vill anlita.
  - Vårdenheten ska väljas i samförstånd med den remitterande läkaren eller tandläkaren.

Brådskande sjukvård (50§)

- omedelbar bedömning och vård som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller kroppsskadan försvåras eller att en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning förvärras.
  - inbegriper även brådskande mun- och tandvård, mentalvård, missbrukarvård och psykosocialt stöd
  - ska ges till den patient som behöver det oberoende av var han eller hon är bosatt.

Lakisääteinen valinnanvapaus (terveydenhuoltolaki)

Kiireetön hoito (48§):

- Henkilö voi valita perusterveydenhuollostaan vastaavan terveyskeskuksen / terveysaseman palvelujen saamiseksi
  - Valinta voidaan tehdä milloin tahansa, se astuu voimaan viimeistään 3 viikon kuluttua ja on voimassa ainakin vuoden
  - Ei koske kouluterveydenhuoltoa, opiskeluterveydenhuoltoa eikä pitkäaikaista laitoshoidoa.
- Jos lääkäri tai hammaslääkäri arvioi, että henkilö tarvitsee erikoissairaanhoidon palveluja, henkilö voi valita hoidon antavan kunnallisen erikoissairaanhoidon toimintayksikön.
  - Hoitopaikka on valittava yhteisymmärryksessä lähetteen antavan lääkärin tai hammaslääkärin kanssa.

Kiireellinen hoito (50§)

- äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa
  - Sisältää myös kiireellinen suun terveydenhuolto, mielenterveyshoito, päihdehoito ja psykososiaalinen tuki
  - on annettava sitä tarvitsevalle potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta.

Egen verksamhet – kan inte utlokaliseras

- Verksamhet som innebär tjänsteinnehavarbeslut
  - Beslut om stöd och förmåner, stödtjänster och vård oberoende av klientens / patientens vilja
- Bedömning av vård- och servicebehov, klient och patientstyrning
- Valfärdsområdet behöver ha tillräcklig andel egen verksamhet
  - för att kunna upprätthålla sakkunskapen och utveckla verksamheten
  - För att vid behov kunna överta köptjänst verksamhet och leda den i egen regi
    - Ifall verksamhet övertas följer personalen med
- Social- och hälsovårdens dygnet-runtjour
- Räddningsväsendets beredskaps och övervakningsuppgifter

Oma toiminta – ei ulkoistettavissa

- Toiminta, jossa tehdään viranhaltijapäätöksiä
  - Päätökset tuista ja eduista, tukipalvelut ja hoito tahdosta riippumatta
- Hoidon ja palvelujen tarpeen arviointi, asiakas- ja potilasohjaus
- Hyvinvointialueella on oltava riittävästi omaa toimintaa:
  - asiantuntemuksen ylläpitäminen ja toiminnan kehittäminen
  - jotta ostopalvelutoiminta voidaan tarvittaessa ottaa ja johtaa sitä itse
    - Jos toiminta otetaan itselle, henkilöstö seuraa mukana.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys
- Pelastustoimen valmius- ja valvontatehtävät

Sektorövergripande köptjänster / Poikkihallinnolliset ostopalvelut

Huvudsakligen egen verksamhet

- Sakkunnigtjänster som krävs för utvecklande av verksamheten
- Krävande serviceformer egen verksamhet eller köptjänst via samarbetsområde / nationella sakkunnigcenter
  - Socialvårdens olika former av institutionsvård (funktionshinder-, psykosocial-, missbrukarservice)
- Somatisk och psykiatrisk avdelningsvård
- Hemsjukhus
- Primärvårdens öppenvård och munhälsovård
  - Minst 75% egen verksamhet

Pääasiassa omaa toimintaa

- Asiantuntijapalvelut, joita tarvitaan toiminnan kehittämiseen
- Vaativat palvelumuodot omana toimintana tai ostopalveluna yhteistyöalueen / kansallisten asiantuntijakeskusten kautta
- Sosiaalihuollon erilaiset laitoshoitomuodot (vammaispalvelut, psykososiaaliset palvelut, päihdehuollon palvelut)
- Somaattinen ja psykiatrinen vuodeosastohoito
- Kotisairaala
- Perusterveydenhuollon avohoito ja suun terveydenhuolto
- Vähintään 75 % omana toimintana

Huvudsakligen köptjänst

- Service som stödjer rörligheten (färdtjänst)
- Tjänster som stödjer hemmaboende
- Personlig assistens
- Medicinsk rehabilitering
  - Minst 25 % egen service

Pääasiassa ostopalveluna

- Liikkumista tukevat palvelut (kuljetuspalvelu)
- Kotona asumista tukevat palvelut
- Henkilökohtainen apu
- Lääkinnällinen kuntoutus
  - Vähintään 25 % omana palveluna

Nya servicehelheter utvecklas, privata och tredje sektorn viktig samarbetspart

- Tjänster som stödjer hemmaboende inom funktionservice
- Familjevård för personer med funktionshinder
- Användning av erfarenhetsexperter

Uusia palvelukokonaisuuksia kehitetään, yksityinen ja kolmas sektori tärkeitä yhteistyökumppaneita

- Kotona asumista tukevat palvelut vammaispalveluissa
- Vammaisten perhehoito
- Kokemusasiantuntijoiden käyttö

Funktionshinder- servicens boenden

- Stödboende, serviceboende, effektiverat serviceboende, anstaltsvård
- Verksamheten från Kårkulla och ESKOO överförs till välfärdsområdet 2023
- Den egna verksamheten ökar med nya boendeenheter
- Under strategiperioden är fokus på att samordna och utveckla den egna verksamheten
- Nya köptjänster endast i särskilda fall, inte hela boendeenheter

Vammaispalveluiden asumisyksiköt

- Tukiasuminen, palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen, laitoshoido
- Kårkullan ja Eskoon toiminta siirtyy hyvinvointialueelle 2023
- Oma toiminta kasvaa uusilla asumisyksiköllä
- Strategiakauden aikana painopiste on oman toiminnan yhteensovittamisessa ja kehittämisessä
- Uusia ostopalveluita vain erityistapauksissa, ei kokonaisia asumisyksiköitä

Köptjänst för komplettering av egna verksamheten

- Köavkortning
  - primärvård
  - munhälsovård
  - specialiserade sjukvårdens öppenvård
- Komplettering av egen verksamhet i mellanlägen mellan att den egna verksamheten ska öka / minska eller av geografiska orsaker

Ostopalvelut, jotka täydentävät omaa toimintaa

- Jononpurku
  - perusterveydenhuolto
  - suun terveydenhuolto
  - erikoissairaanhoidon avohoito
- Oman toiminnan täydentäminen niin kauan kuin omaa toimintaa lisätään/pienennetään tai maantieteellisistä syistä.

Barn och unga / Lapset ja nuoret

Verksamhet i första hand som egen service

- mödra- och barnrådgivning, skol- och studerandehälsovård, elevvård
  - liten andel via sambolag
- Eftermiddagsvård för funktionshindrade
  - Under strategiperioden främst som egen verksamhet för att köra in den nya verksamheten
- Professionell familjevård (barnskydd)
- Hemsjukhus

Toiminta ensisijaisesti omana palveluna

- Äitiys- ja lastenneuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, oppilashuolto
  - pieni osuus yhteisyrityksen kautta
- Vammaisten iltapäivähoito
  - Strategiakautena lähinnä omana toimintana, jotta uusi toiminta saadaan sisäänajettua
- Ammatillinen perhehoito (lastensuojelu)
- Kotisairaala

Egna andelen av verksamheten ökas, men behov av köptjänster

- Familjearbete och hemservice för barnfamiljer
- Barnskyddets öppenvård
- Barnskyddets familjevård
- Barnskyddets anstaltsvård
- Familjerådgivning

Oma osuus toiminnasta kasvaa, mutta ostopalveluita tarvitaan

- Perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelut
- Lastensuojelun avohoito
- Lastensuojelun perhehoito
- Lastensuojelun laitoshoido
- Perheneuvonta

Största delen som köptjänst

- Skolhäslovårdens optiker, optometrist och ögonläkarundersökningar

Suurin osa ostopalveluna

- Kouluterveydenhuollon optikko-, optometristi- ja silmälääkäritutkimukset

Personer i arbetsför ålder / Työikäiset

Huvudsakligen egen verksamhet

- Dagverksamhet inom psykosocial- och funktionshinderservice
  - Minst 75% egen service
- Arbetsverksamhet inom funktionshinderservice
  - Egen verksamhet
- Rehabiliterande arbetsverksamhet
- Effektiverat serviceboende inom mental- och missbrukarvården
  - Minst 50% jmf egen service

Pääasiassa omana toimintana

- Psykososiaalisten ja vammaispalveluiden päivätoiminta
  - Noin 80 % omana palveluna
- Työtoiminta vammaispalveluissa
  - Oma toiminta
- Kuntouttava työtoiminta
- Tehostettu palveluasuminen mielenterveys- ja päihdehuollossa
  - Vähintään 50 % omana vrt. palvelun nykytilanne

Omfattande köptjänster, dock minst 50% egen verksamhet

- Hemvård
- Stöd- och serviceboende för missbrukare
- Stöd- och serviceboende för personer i behov av psykosocial rehabilitering

Mittavat ostopalvelut, kuitenkin vähintään 50 % omana toimintana

- Kotihoito
- Päihteiden väärinkäyttäjien tuki- ja palveluasuminen
- Psykososiaalisen kuntoutuksen tarpeessa olevien henkilöiden tuki- ja palveluasuminen

Nya servicehelheter utvecklas, privata och tredje sektorn viktig samarbetspart

- Öppenvårdstjänster inom mental- och missbrukarvården
- Service som stödjer delaktighet i arbetslivet

Uusia palvelukokonaisuuksia kehitetään, yksityinen ja kolmas sektori tärkeitä yhteistyökumppaneita

- Mielensterveys- ja päihdehuollon avohoitopalvelut
- Palvelut, jotka tukevat osallisuutta työelämässä

Äldre / Ikäihmiset

Nya servicehelheter utvecklas, privata och tredje sektorn viktig samarbetspart

- Mellanformer av boende för äldre ex. gemenskapsboende
- Familjevård för äldre
- Hemrehabilitering

Uusia palvelukokonaisuuksia kehitetään, yksityinen ja kolmas sektori tärkeitä yhteistyökumppaneita

- Asumisen välimuodot iäkkäillä, esim. yhteisöasuminen (begrepp?)
- Lääkäiden perhehoito
- Kotikuntoutus

Omfattande köptjänster, dock minst 50% egen verksamhet

- Effektiverat serviceboende
- Intervallvård
- Tillfällig och regelbunden hemvård
- Dagcenterverksamhet

Mittavat ostopalvelut, kuitenkin vähintään 50 % omana toimintana

- Tehostettu palveluasuminen
- Intervallihoito
- Tilapäinen ja säännöllinen kotihoito
- Päiväkeskustoiminta

Välfärdsområdets typ av köptjänster / Hyvinvointialueen ostopalveluiden tyypit

Service där servicesedel används i första hand

Användning av servicesedel är alltid frivillig, ifall klienten inte vill ha servicesedel ordnas köptjänst

- Effektiverat serviceboende för äldre
- Intervallvård
- Tillfällig och regelbunden hemvård (vuxna och äldre)
- Köptjänster för komplettering av egna verksamheten
- Ögonundersökningar av skolelever
- Tjänster som stöder hemmaboende
- Hemservice för barnfamiljer
- Medicinsk rehabilitering
- Hemrehabilitering för äldre
- Dagcenterverksamhet
- Personlig assistens
- Tjänster inom funktionshinderservice till den del klienten är kapabel att fatta egna beslut

Palvelusetelitoimintaan soveltuvat palvelut

Palvelusetelien käyttö on aina vapaaehtoinen, ellei asiakas halua palveluseteliä järjestetään ostopalvelu

- Ikäihmisten tehostettu palveluasuminen
- Intervallhoito
- Tilapäinen ja säännöllinen kotihoito (aikuiset ja iäkkäät)
- Ostopalvelut oman toiminnan täydennyksenä
- Koululaisten silmätutkimukset
- Kotona asumista tukevat palvelut
- Lapsiperheiden kotipalvelut
- Lääkinnällinen kuntoutus
- Ikäihmisen kotikuntoutus
- Päiväkeskustoiminta
- Henkilökohtainen apu
- Vammaispalveluita koskevat palvelut siltä osin kuin asiakas on kykenevä tekemään omia päätöksiä

Service där dynamisk upphandling används

- Barnskydd; öppenvård och anstaltsvård
- Den del av boendeserviceför äldre som inte är via servicesedel
- Boendetjänster inom mental- och missbrukarvården
- Personaltjänster ifall det inte krävs en exakt bemanning eller om en enda service-producent inte kan erbjuda heltäckande tjänster
  - Ex läkartjänster inom specialsjukvården

Palvelut, missä käytetään dynaaminen hankinta

- Lastensuojelu; avohoito ja laitoshoido
- läkkäiden asumispalvelut, joita palvelusetelit eivät koske
- Mielenterveys- ja päihdehuollon asumispalvelut
- Henkilöstöpalvelut, jos tarkkaa mitoitus ei vaadita tai ainoa palvelujen tuottaja ei pysty tarjoamaan palveluita kattavasti
  - Esim. lääkäripalvelut erikoissairaanhoidossa

Service som lämpar sig för avtal

- Helhetsupphandlingar av personaltjänster

Palvelut, jotka voidaan järjestää sopimusteitse

- Henkilöstöpalveluiden kokonaishankinnat

Service som är svår att upphandla

- Service som behövs för komplettering av egen verksamhet i mellanlägen mellan att den egna verksamheten ska öka / minska eller av geografiska orsaker
- Specialtjänster som behövs sällan
- när upphandlad verksamhet /servicesedel inte lämpar sig för enstaka klienters individuella behov

Palvelut, joita on vaikea hankkia

- Palvelut, joita tarvitaan maantieteellisistä syistä tai oman toiminnan täydentämiseen niin kauan kuin omaa toimintaa lisätään/pienennetään.
- Eriyispalvelut, joita tarvitaan harvoin
- Kun hankittu toiminta/palveluseteli ei sovellu yksittäisten asiakkaiden henkilökohtaisiin tarpeisiin

Köp av personaltjänster / Henkilöstöpalvelujen ostaminen

Personaltjänster

- Målsättningen på är att personalen i den egna verksamheten i första hand är anställd av välfärdsområdet
  - I dagsläget finns ännu klart behov av köptjänster
- Inom räddningsväsendet är avtalsbrandkårena en viktig köptjänst
- Under strategiperioden upphandlas följande personaltjänster
  - psykiatertjänster
  - jourläkartjänster
  - läkartjänster till äldreboenden och hemvård
- Personaltjänster för att tillfälligt komplettera den egna verksamheten
  - Hvc-läkare
  - Tandläkare
  - Psykologer
  - Terapeuter
  - Vårdpersonal
  - specialistläkartjänster
  - sakkunnigtjänster

Henkilöstöpalvelut

- Tavoitteena on, että oman toiminnan henkilöstö on ensisijaisesti hyvinvointialueen palveluksessa.
  - Nykytilanteessa on vielä selvä tarve ostopalveluille
- Sopimuspalokunnat ovat tärkeä ostopalvelu pelastustoimessa.
- Strategiakautena hankitaan seuraavat henkilöstöpalvelut
  - psykiatripalvelut
  - päivystyslääkäripalvelut
  - ikäihmisten palveluasumisen ja kotihoidon lääkäripalvelut
- Henkilöstöpalvelut, joilla täydennetään tilapäisesti omaa toimintaa
  - Terveyskeskuslääkärit
  - Hammaslääkärit
  - Psykologit
  - Terapeutit
  - Hoitohenkilöstö
  - Erikoislääkäripalvelut
  - Asiantuntijapalvelut

Välmaende genom livet.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue